



Quickscan sociale veiligheid rond Beatrixlaan 25

Carolien van den Handel

Quickscan sociale veiligheid rond Beatrixlaan 25

Amsterdam, 30 oktober 2008

Carolien van den Handel

Inhoudsopgave

	Inleiding	3
1	Buurtkenmerken	6
2	Het pand Beatrixlaan 25	11
3	Huidige overlast rond bestaande voorzieningen van IrisZorg en Karakter	12
4	Knelpunten ten aanzien van overlast en onveiligheid en suggesties voor maatregelen	13
1	Informatie van bewoners	13
2	Informatie van scholen en organisaties in de buurt	15
3	Informatie van politie	17
5	Aanbevelingen voor het vervolg	18
1	Organisatorisch en communicatief domein	18
2	Ruimtelijk domein	19
Bijlage 1	Betrokken instellingen/personen	23
Bijlage 2	Basiscriteria sociale veiligheid	24

Inleiding

Beatrixlaan 25

Het pand aan de Beatrixlaan 25 zal in gebruik worden genomen door de zorgaanbieders IrisZorg en Karakter. In het pand zullen de volgende activiteiten worden ondergebracht:

- Polikliniek en deeltijdbehandeling jeugd/jongeren
- Jeugdkliniek verslavingszorg (24 bedden)
- Polikliniek verslavingszorg
- Methadonverstrekking

De gemeente Tiel, IrisZorg en Karakter hebben DSP-groep verzocht een VeiligheidsEffectRapportage (VER) uit te voeren in het gebied rond Beatrixlaan 25, om risico's op overlast en onveiligheid in kaart te brengen en een voorstel voor maatregelen te formuleren.

De VER is in zijn volledige vorm een procesinstrument dat meestal toegepast wordt op bouwontwikkelingen. Het is een instrument dat wordt ingezet bij ruimtelijke planvorming. Op de Beatrixlaan is sprake van een andere situatie, daar het gaat om een bestaand pand in een onveranderde omgeving. Wat verandert is het gebruik van het pand en de mensen die daardoor in de buurt zullen verkeren.

Wanneer in een bouwontwikkeling veiligheidsrisico's aan het licht komen, wordt met toepassing van de VER gezocht naar planalternatieven. Dat is hier niet aan de orde. Ruimtelijke ingrepen zullen slechts beperkt mogelijk zijn. Overigens kunnen ook kleinere ingrepen soms zeer effectief blijken. Daar zal dan ook zeker aandacht aan geschonken worden. Toch zullen bij de veiligheidsaanpak van de beoogde voorziening aan de Beatrixlaan maatregelen op het terrein van organisatie, communicatie, beheer en handhaving, minstens zo belangrijk zijn als die op het terrein van de ruimtelijke inrichting.

De scope van de risicoanalyse zal in dit geval daarom breder worden getrokken dan gebruikelijk is bij de VER. Omdat het dan wat verwarrend is om nog van een VER te spreken, geven we er de voorkeur aan het traject als Quickscan sociale veiligheid aan te duiden. Hier is nog een tweede reden voor. Een VER doorloopt meer modules dan waarvan in het onderhavige traject sprake is. De huidige opdracht beperkt zich tot het uitvoeren van een risicoanalyse en het opstellen van een advies voor maatregelen.

De vraagstelling voor het onderzoek luidde:

Wat is de invloed van de vestiging van een polikliniek en een jeugdkliniek van IrisZorg en een polikliniek met dagbehandeling van Karakter aan de Beatrixlaan 25, op de leefsituatie en de sociale veiligheid in de omgeving van de voorziening, en welke maatregelen kunnen worden getroffen om eventuele risico's zo veel mogelijk te ondervangen.

Onderzoeksaanpak

In de aanpak van de Quickscan zijn wel enkele kenmerkende werkvormen van de VER toegepast. De volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

- Inventariserend gesprek met gemeente, politie, IrisZorg en Karakter over de plannen voor het pand aan de Beatrixlaan 25, over het doel en de invulling van de Quickscan en over de huidige stand van zaken.
- Afzonderlijke interviews met de vertegenwoordigers van IrisZorg en Karakter over het voorgenomen gebruik van het pand, het gedragspatroon van de cliënten, de mogelijke risico's op overlast en onveiligheid rond de Beatrixlaan 25, de ervaringen met overlast en onveiligheid rond de huidige zorgvoorzieningen, en plannen en suggesties voor maatregelen om eventuele overlast/onveiligheid te voorkomen dan wel aan te pakken.
- Interview en schouw met de netwerkagent, om bestaande overlast- en veiligheidsproblemen in de buurt rond de Beatrixlaan te inventariseren en de plekken te bekijken waar zich incidenten voordoen of waarvan bekend is dat ze onveiligheidsgevoelens opleveren. Met de politie zijn ook de aangiftecijfers van incidenten in de buurt bekeken, van de afgelopen jaren tot heden.
- Groepsgesprek met vertegenwoordigers van scholen, voorzieningen voor kinderopvang en de FNV, over de overlast en onveiligheid die men door de komst van de kliniek verwacht voor de eigen doelgroepen en in meer brede zin voor de veiligheidssituatie in de buurt. Tevens is met hen gesproken over mogelijke maatregelen om geconstateerde problemen en risico's aan te pakken.
- Groepsgesprek en schouw met een vertegenwoordiging van bewoners uit de buurt, om de verwachte risico's op overlast en onveiligheid in het gebied rond de Beatrixlaan te inventariseren, en om plekken in de buurt in kaart te brengen waar nu reeds sprake is van overlast- en onveiligheidsproblemen, en waar men vreest dat deze zich zullen gaan voordoen na vestiging van de (poli)kliniek. Ook met de bewoners zijn de wensen en mogelijkheden voor maatregelen besproken om de geconstateerde risico's op te lossen. (De schouw vond in het begin van de avond plaats, bij regen en in donker.)
- DSP-groep heeft ook zelf een schouw door de buurt gemaakt in dag- en avondsituatie.
- Een workshop met alle eerder genoemde betrokkenen om de resultaten van de risicoanalyse en de voorstellen voor het vervolgtraject en voor maatregelen met elkaar te bespreken.
- DSP-groep heeft vervolgens de rapportage opgesteld.
- De resultaten van de Quickscan zijn op 24 september aan de buurt gepresenteerd.

De werkzaamheden voor de Quickscan zijn uitgevoerd in de periode eind juli tot eind september 2008.

Leeswijzer

Voor u ligt het verslag van de Quickscan. Dit rapport is de resultante van de inbreng uit de buurt en de visie van DSP-groep. Het bureau werkt daarbij vanuit de vier basiscriteria voor sociale veiligheid. Een toelichting hierop is in bijlage 2 opgenomen.

In hoofdstuk 1 worden de buurtkenmerken beschreven die het gebied rond Beatrixlaan 25 karakteriseren. Ter ondersteuning van de tekst zijn in dit hoofdstuk foto's opgenomen. In hoofdstuk 2 wordt in het kort de situering van het pand aan de Beatrixlaan samengevat. Het 3^e hoofdstuk geeft een schets van de overlast en (on)veiligheid die rond de huidige voorzieningen van Karakter en IrisZorg worden ervaren, en waarvan verwacht kan worden dat die naar de Beatrixlaan zullen meeverhuizen. In hoofdstuk 4 wordt een overzicht gegeven van de overlast en onveiligheid zoals die nu in de buurt rond de Beatrixlaan wordt ervaren, en de risico's die men verwacht als de IrisZorg en Karakter zich in het pand zullen vestigen. In dit hoofdstuk wordt de visie van bewoners, politie, scholen, voorzieningen voor kinderopvang en andere organisaties in de buurt verwoord. In dit hoofdstuk zijn ook de voorstellen en ideeën van betrokkenen voor maatregelen opgenomen. In hoofdstuk 5 tenslotte, is het advies van DSP-groep opgenomen, gebaseerd op de informatie uit de buurt en aangevuld met eigen expertise. We maken een onderscheid tussen maatregelen op het communicatief en organisatorisch domein, en die op het ruimtelijk domein.

1 Buurtkenmerken

Om een beeld van de omgeving van de Beatrixlaan 25 te krijgen is de buurt geschouwd. DSP-groep heeft zelf geschouwd, bij dag en in donker, er is geschouwd samen met een groepje bewoners en er is met de politie een ronde door de buurt gemaakt. De omgeving is in een cirkel van ongeveer 250 meter bekeken, zoals aangegeven door de opdrachtgever. Op enkele punten zijn de straten wat verder doorgelopen. Onderstaand zijn de bevindingen van de schouw. beschreven. Hierin zitten ook ervaringen van bewoners opgenomen, die tijdens het schouwen naar voren kwamen.

De Beatrixlaan is een redelijk drukke verbindingsweg, die in oostelijke richting toegang tot de binnenstad geeft. In die richting staan, voorbij het politiebureau, dat direct aan het pand grenst, tot aan de Nieuweweg: kantoren, woningen, een groetenboer en een bloemenwinkel, een Total-tankstation en verderop twee cafetaria's/snackbars.

Aan de overzijde van de straat staan woningen, en verder richting centrum een Shellpomp, een Kwik-Fit, een Albert Heijn, een Gall&Gall en woningen. Vanaf Beatrixlaan 25 staan in westelijke richting overwegend woningen.

De straat is druk genoeg om extra passanten vanuit de (poli)kliniek soepel in de anonimiteit op te laten gaan. Er zijn van beide zijden van de straat bovendien veel sociale ogen. Problemen kunnen snel gesignaleerd worden.

De tegenover het pand liggen de buurt (noordelijk van de Beatrixlaan) is een woonbuurt. Het stratenpatroon is over het algemeen ruim en overzichtelijk. De Meester Thorbeckestraat is de meest voor de hand liggende route vanaf de Beatrixlaan 25 naar het station. Vanuit de woningen zijn veel sociale ogen op de straat mogelijk. De straat heeft twee voetpaden, zodat een alternatief aan de overkant altijd mogelijk is als mensen zich onzeker voelen over mogelijke confrontaties.



Beatrixlaan (oostwaarts gezien)



Scheeringlaan

Ook de buurt achter het pand is vooral een woonbuurt. Op enkele plaatsen bevinden zich basisscholen en opvangvoorzieningen voor kinderen. Hieronder een beeld van de achterliggende straten.

- De *Scheeringlaan*, die direct langs het pand zuidwaarts de buurt in loopt, is een overzichtelijke weg met –vanaf de Violierstraat- woningen, en met aan twee zijden voetpaden. Er is vanuit de woningen veel sociale controle op de straat mogelijk. Op de hoek van de Beatrixlaan en de Scheeringlaan staat het FNV gebouw, daarnaast de Montessorischool. Tussen bei-

de panden is een terugliggend toegangshek naar het schoolplein van de Montessorischool geplaatst, waardoor een nis ontstaat. Deze kan uitnodigen voor hangjongeren, hetgeen volgens informatie van bewoners ook gebeurt. Op de hoek met de Dahliastraat is het groen voor de school vrij hoog opgegroeid, zodat zicht belemmerd wordt. Het terrein van de Montessorischool is van de stoep gescheiden door een laag hekwerk met prikkeldraad, dat niet zomaar over te stappen is, maar kwaadwillenden komen hier vrij gemakkelijk over heen. Het prikkeldraad is op dit moment bovendien kapot. Het schoolterrein is afsluitbaar met een (overklimbaar) hek.

Verder de Scheeringlaan in bevinden zich geen bijzonderheden of directe aanleidingen voor hangen over overlast. Wel zijn er hier en daar doorsteken/brandgangen tussen huizen, die naar achtertuinen of achterpaden lopen. Deze zijn op veel plaatsen afgesloten, maar niet overal. Afsluitingen liggen meestal aan de achterzijde van de woningen, waardoor 's avonds donkere paden ontstaan.

- Deze omstandigheid met paden tussen en langs huizen/panden is kenmerkend voor alle straten rond de Beatrixlaan.



Nis tussen FNV en Montessorischool



Opgroeïend groen voor Montessorischool



Pad tussen huizen Beatrixlaan



Toegang achterterrein Heiligestraat

- Vanaf de Montessorischool loopt de *Anjelierstraat*, die langs het *Leliepark* loopt. Het parkje is transparant en geeft geen bijzondere aanleiding tot onveiligheidsgevoelens of ongewenst gedrag door verborgen plekken of dichte begroeiing. Hier en daar staat een bankje en er is een speelruimte voor kleine kinderen. Het Leliepark zal worden heringericht. Hoewel er waarschijnlijk meer (laag) groen komt, zal het transparante karakter behouden blijven, zodat zichtlijnen open blijven. Rondom het plantsoen staan woningen en er is dus veel zicht op wat zich in het park afspeelt. Volgens informatie van de bewoners wordt hier gedeald en vindt men soms restanten van drugsgebruik.

- Tussen de Leliestraat en de Scheeringlaan loopt het *Leliepaadje*, waar vanuit woningen nauwelijks zicht op is. Het pad is met één centraal geplaatste lantaarn verlicht.



Het Leliepaadje



Het Leliepaadje

- De *Begoniastraat* heeft tweezijdig woningen en voetpaden. Ook hier is sociale controle goed mogelijk. Het lantaarnlicht wordt op veel plaatsen afgevangen door uitgroeïende bomen.
- De achterzijde van Beatrixlaan 25 ligt aan de *Violierenstaat*. Aan de overzijde liggen woningen met direct zicht op het pand (sociale ogen). De afstand is redelijk ruim, maar zicht op bewegingen achter de vensters is naar twee zijden mogelijk, dus ook vanuit de kliniek op de kamers van de woningen. De straat heeft aan twee zijden een voetpad (voetgangers hebben dus een alternatief aan de overzijde); aan de zijde van het pand liggen tevens parkeerhavens. De achtergelegen buitenruimte van Beatrixlaan 25 wordt van de openbare weg afgesloten door een lang hek. Vanaf de openbare weg is royaal zicht op dit terrein. Op het terrein wordt geparkeerd.
- Aan de *Violierstraat*, achter het politiebureau, liggen twee ingangen naar privé terreinen van bewoners. Een van de paden geeft direct toegang tot privé terrein. 's Avonds zijn deze ingangen onverlicht en doen zich voor als donker gat in het groen.



Ingangen aan Violiersdstraat

- De *Heiligestraat* is een brede overzichtelijke straat met aan twee zijden woningen en voetpaden. Sociale controle is overal goed mogelijk. Aan de straat liggen (behalve de overal voorkomende doorsteken naar achtergebieden) enkele bredere ingangen naar achterterreinen. Deze zijn vrij toegankelijk en het is onduidelijk of het om privé- of openbaar terrein gaat.



Pad tussen woningen Heiligestraat



Pad tussen huizen Heiligestraat



Scheringpad



Garageboxen aan Scheringpad

- Tussen de Begoniastraat en de Heiligestraat loopt het *Scheringpad*, waaraan een terrein met garageboxen ligt. Er is op één punt verlichting langs het pad en op één punt bij de garageboxen. Op het terrein van de garages is slechts beperkt zicht vanuit achterzijden van woningen. Dit is een risicoplek voor rondhangen.
- De *Nieuweweg*, een straat verder richting centrum, heeft aan één zijde vooral woningen, met hier en daar paden naar achterliggend gebied. Aan de andere zijde bevinden zich vooral garages, achteringen naar achtertuinen en achterpaden. Soms zijn de doorgangen afgesloten (soms met een laag hekje), maar de meeste doorgangen zijn vrij toegankelijk. De situatie lijkt gevoelig voor inbraak en ander ongewenst gedrag.
- Aan de *Burgemeester Schullstraat*, ten zuiden van het Leliepark, staan de Prins Willem Alexanderschool en de Cambier van Nootenschool, beide basisscholen. Aan de Burgemeester Schullstraat en aan de Burgemeester Cambier van Nootenlaan staan voorzieningen voor kinderopvang. De kinderen spelen soms in het Leliepark.

- Langs de *Burgemeester Cambier van Nootenlaan* staan twee vestigingen van het RSG Lingecollege, één aan de Heiligestraat (vwo, havo, vmbo) en één aan de Rozenstraat (praktijkonderwijs). De afstanden tot de Beatrixlaan zijn zo groot dat geen directe confrontaties of problemen te verwachten zijn.

Er zijn twee bushaltes in de nabijheid van het pand, van waar af verbinding met het station is: aan de Heiligestraat, naast het politiebureau en aan de Beatrixlaan, even voorbij Albert Heijn. Beide halteplaatsen liggen in het zicht van woningen en passanten. Aan de zuidzijde van het Leliepark bevindt zich een bushalte van het streekvervoer. Reizigers uit de regio lopen waarschijnlijk via de Scheeringlaan naar het pand aan de Beatrixlaan. Op deze route is goed zicht vanuit woningen mogelijk.

De verlichting in de straten rond de Beatrixlaan is over het algemeen redelijk, waarbij een kanttekening geplaatst moet worden bij situaties waar bomen het licht van lantaarns afvangen, zoals onder andere in de Begoniastraat het geval is.

Bewoners vertelden dat bij de oude veilig, aan de overkant van de Beatrixlaan, zwervers gebruik maken van de oude gebouwen voor overnachting.

2 Het pand Beatrixlaan 25

Aan de voorzijde van het pand, aan de Beatrixlaan, ligt een breed voorterrein. Bezoekers (en tijdelijke bewoners) staan niet op de openbare weg, als zij zich voor de entree zouden ophouden. Passanten hebben daar dus geen last van. Overigens zal het beleid van IrisZorg en Karakter zijn om te voorkomen dat men voor het pand gaat rondhangen. Volgens de huidige plannen zal de hoofdentree worden gebruikt door de cliënten van IrisZorg en de entree die ligt tussen het pand en het naastgelegen politiebureau, door de cliënten van Karakter. Of de zijingang aan de Scheeringlaan het toegangspunt voor de methadonpost zal zijn, is nog in discussie, maar waarschijnlijk zal een andere oplossing worden gevonden. Ook is nog in bespreking of er een aparte personeelsingang aan de achterzijde van het pand zal komen.



Voorterrein



Zijkant aan Scheeringlaan



Zichtbelemmering door laagbouw



Zicht vanuit pand op woningen

Waar een buitenruimte voor de cliënten kan komen is nog in bespreking. Wellicht biedt het achterterrein daar mogelijkheden voor.

Vanuit de (waarschijnlijke) plaats van de receptie van IrisZorg is zicht op het terrein vóór het pand en naar oostelijke richting op de straat. Het zicht in westelijke richting en naar de Meester Thorbeckestaat (de meest logische route naar het station) wordt belemmerd door de voorliggende lage uitbouw. Ook is er vanuit de receptie geen zicht op de Scheeringlaan.

Vanuit de bovengelegen ruimtes van het pand is zicht op de woningen aan de overzijde van de Violierstraat. De afstand is overigens niet al te krap.

IrisZorg en Karakter willen cameratoezicht rond het pand toepassen. Een concreet cameraplan is nog in de maak.

3 Huidige overlast rond bestaande voorzieningen van IrisZorg en Karakter

Rond de huidige voorziening van IrisZorg aan de Tolhuisstaat – waar de polikliniek en de methadonpost gevestigd is- is geen sprake van structurele overlast; bij de politie zijn 1 à 2 incidenten bekend van de afgelopen jaren. Rond de voorziening van Karakter aan de Siependaallaan doen zich geen overlast- of onveiligheidsproblemen voor. Bij de politie zijn geen meldingen of aangiften bekend.

Het spuiten van drugs gebeurt steeds minder. Met name ouderen doen dit nog, maar met hun leeftijdtoename sterft het spuiten en de risico's van weggegoorpen spuiten op openbare plekken in de buurt, uit.

Dat er een jeugdkliniek aan de Beatrixlaan komt, is nieuw voor Tiel. Ervaringen in Arnhem en Groningen leren dat overlast niet te verwachten is. De cliënten van IrisZorg zijn gemotiveerd voor afkicken; zij zijn voor dealers niet interessant.

De persoonlijke problemen van veel cliënten van Karakter maken dat zij zich eerder zullen terugtrekken, dan de buurt in gaan. Veel van de cliënten van Karakter worden gebracht en gehaald door ouders. Voor en na hun bezoek aan de kliniek gaan ze naar school, naar huis of hebben een andere structurele daginvulling.

In de avonden zullen er geen/weinig activiteiten in het pand zijn. De opgenomen cliënten van IrisZorg zullen de eerste periode niet op pad gaan, en na verloop van tijd alleen onder toezicht. IrisZorg benadrukt dat het om een klinische situatie gaat, waar orde en rust van groot belang is. Geluidsoverlast is niet te verwachten. Er zullen soms avondgesprekken met cliënten zijn, bijvoorbeeld gezinsgesprekken, maar dat is beperkt.

Een klein deel van de cliënten van IrisZorg gaat naar de dagopvang van IrisZorg aan de Binnenmolenstraat. Deze cliënten zullen over de Beatrixlaan richting centrum lopen.

De enige cliënten van Karakter die groepsgewijs het pand kunnen verlaten zijn cliënten van de groepstherapie. Karakter zal op hun gedrag bij het verlaten van het pand toezien. Mochten zij zin hebben samen wat te ondernemen, dan zal het centrum van Tiel hen het meest trekken. Ze zullen dan over de Beatrixlaan lopen waar het druk is en veel sociale ogen zijn. Ze zullen hier nauwelijks opvallen.

Maatregelen IrisZorg en Karakter

IrisZorg is bereid, zeker in de eerste periode, buiten rond het pand toezicht te houden. Rondhangende personen worden weggestuurd. IrisZorg en Karakter zullen een meldnummer beschikbaar stellen, waar men overlastklachten kan melden. Concrete uitwerking wat betreft tijden, opvolging van meldingen, etc. zal nog volgen.

4 Knelpunten ten aanzien van overlast en onveiligheid en suggesties voor maatregelen

Met bewoners, vertegenwoordigers van scholen, voorzieningen voor kinderopvang en andere voorzieningen in de buurt is gesproken over de huidige situatie in de buurt en de verwachtingen voor de toekomst, als IriszZorg en Karakter het pand aan de Beatrixlaan zullen betrekken. Met alle betrokkenen is ook gesproken over mogelijke maatregelen om geconstateerde risico's op overlast en onveiligheid te ondervangen. Een vergelijkbaar gesprek is met de politie gevoerd. In de drie onderstaande paragrafen zijn de bevindingen samengvat.

1 Informatie van bewoners

1.1 Huidige overlast en onveiligheid

Op de avond van 2 september 2008 is met een groepje bewoners gesproken over de huidige veiligheids- en overlastsituatie in de buurt, en is met hen een schouw uitgevoerd om risicoplekken aan te wijzen. Met een van de bewoners, die hierbij niet aanwezig was, is later telefonisch overleg gepleegd. Hieronder wordt puntsgewijs samengevat wat naar voren is gekomen. Vooraf moet worden gezegd dat onderstaande knelpunten niet door iedereen even zwaar werden ervaren.

- De buurt kenmerkt zich door veel steegjes, poorten, brandgangen en doorsteken tussen de huizen/panden. Op diverse plekken wordt gehangen, alcohol genuttigd, geblowd, gedeald etc. Vooral het gebied tussen Anjelierstraat en Heiligestraat is hier gevoelig voor. Meer westelijk, richting Rozenstraat lijkt minder sprake te zijn van overlastproblemen. Het Scheringpad en de doorgang tussen Leliestaat en Scheeringlaan (Leliepaadje) staan om genoemde problemen bekend. Dit is ook bij de politie bekend. Een deel van de bewoners voelt zich op beide paden onveilig en voor kinderen acht iedereen het een onveilige situatie. Bij de garageboxen aan het Scheringpad is bovendien sprake van vandalisme (openbreken garagedeuren) en vervuiling (achtergelaten afval).
- Hangen, blowen en dealen vindt ook op diverse andere stegen en doorgangen plaats. Deze zijn over het algemeen niet verlicht en men kan er, zeker in het donker, makkelijk ongezien zijn gang gaan. Door de grote toegankelijkheid van de achtergebieden zien bewoners soms onbekenden op de achterterreinen en in achtertuinen. Dat roept onveiligheidsgevoelens op.
- Gehangen wordt ook in de terug liggende ingang van het schoolterrein tussen FNV en Montessorischool aan de Scheeringlaan.
- In het Leliepark wordt geblowd en gedeald (oa bij het bankje); enkele bewoners hebben geconstateerd dat residuen begraven worden in de zandbak. Hier is ook een keer een spuit gevonden.
- Bewoners zien, sinds bekend is dat de (poli)kliniek in de Beatrixlaan zal worden gevestigd, meer onbekende 'verdachte' personen in de buurt rondlopen. Zij vermoeden dat deze worden aangetrokken 'om te kijken of er al wat te doen of te halen is'.

- Men ziet dat verslaafden vanuit de Hertogwijk en de wijk rond de Deilstraat zich noordwaarts verplaatsen, richting Beatrixlaan.
- Bij de oude veiling, aan de overkant van de Beatrixlaan, maken zwervers gebruik van de oude gebouwen om te slapen.
- Rond het station wordt gehangen en gedeald, onder andere bij de seniorenflat aan de Stationsweg/Veilighof. Werknemers van het eethuis 'BuitenSporig!' reageren sterk op onregelmatigheden en overlast (door drugsgebruikers).
- Langs de Burgemeester Bonhofflaan loopt een onverlicht voetpad aan de zijde van het spoor. Dit wordt door sommigen als onveilig ervaren. Er is echter een verlicht alternatief aan de andere kant van de weg.

De bewoners ervaren dat de politie erg weinig surveilleert en dat zij in de avonduren slecht bereikbaar zijn (dan is de post aan de Beatrixlaan gesloten) en dat de opvolging op meldingen niet adequaat is.

De parkeerdruk in de straten rond de Beatrixlaan is hoog. Voor al op de Scheeringlaan (bij de Montessorischool) en de Violierstraat levert het vele autoverkeer nogal eens problemen op.

1.2 Verwachtingen bij vestiging van de (poli)kliniek

Tijdens het gesprek met de bewoners bleek dat de meesten door IrisZorg en Karakter goed zijn geïnformeerd over het voorgenomen gebruik van het pand aan de Beatrixlaan, en over het type cliënten, de behandeldoelstellingen en de werktijden van de instellingen. Ook zijn zij geïnformeerd over de visie van de instellingen op beperking van mogelijke overlast voor de buurt. Een zorgelijk punt is dat bewoners zich met hun vragen en hun zorg op de informatieavond van 23 juni niet serieus genomen hebben gevoeld. Met name de houding van de gemeente werd door hen als onplezierig ervaren. Men voelde zich overruled. Dat heeft onrust en wantrouwen veroorzaakt. Dit overheerst op dit moment het denken over mogelijke risico's.

Er blijkt veel zorg te zijn of de gemeente, de politie, IrisZorg en Karakter wel voldoende greep zullen/kunnen hebben op wat zich in de omgeving van het pand kan voordoen. Grote vrees is met name dat er een onvoorspelbare aantrekkingskracht van het pand zal uitgaan, waardoor veel onbekende en ongewenste personen door de buurt zullen gaan zwerven en daar voor onrust zullen zorgen. Concrete zorgen die geuit zijn (in willekeurige volgorde):

- Bewoners verwachten dat de overlast in de doorgangen en stegen zal toenemen. Omdat deze (veelal) onverlicht zijn en slecht surveilleerbaar achten zij dit een groot risico.
- Bewoners verwachten dat de (poli)kliniek verslaafden en dealers aan zal trekken. En dat het pand mensen zal aantrekken die verwachten op een of andere manier baat bij de voorziening te hebben (bijvoorbeeld verstrekking medicijnen of methadon), en daarna (gefrustreerd vanwege afwijzing) door de buurt gaan rondhangen.

Men verwacht dat bestaande drugsoverlast ten zuiden van het Leliepark en verwachte drugsoverlast rond Beatrixlaan elkaar zullen gaan versterken, zodat in de hele buurt overlast ontstaat doordat verslaafden met elkaar gaan rondhangen.

- Men vreest dat er rond het verstrekpunt van methadon, handel in methadon zal ontstaan.

- Bewoners maken zich zorgen dat spelende kinderen in brandgangen, poorten, achterpaden etc. vreemden uit de (poli)kliniek en mensen die door de kliniek worden aangetrokken zullen tegenkomen en daar angstig van worden.
- Bewoners vrezen dat kinderen spuiten en ander ongewenste zaken zullen gaan vinden (steekwapens bijvoorbeeld...).
- Men verwacht dat speelruimte/buitenruimte voor cliënten van de (poli)kliniek (lawaai)overlast in de omgeving zal veroorzaken, met name aan de Violierstraat.
- Door zicht vanuit het pand en gebruik van het achterterrein van het pand, verliezen bewoners aan de Violierstraat hun privacy.
- Bewoners maken zich zorgen over tekortschietend politietoezicht (geringe aanwezigheid, slechte bereikbaarheid, slechte opvolging van meldingen/te laat).
- Men verwacht toename van verkeersdruk en parkeerproblemen aan de Scheeringlaan en de Violierstraat.
- Enkele bewoners verwachten dat bij het station en bij BuitenSporig! sprake zal zijn van een toename van problemen met verslaafden.

Bewoners hebben ook aangegeven welke acties en maatregelen naar hun mening genomen moeten worden (in willekeurige volgorde):

- Er is behoefte aan betere communicatie en meer gedetailleerde informatie.
- Bewoners willen weten hoe betrokken verantwoordelijken bij calamiteiten op gaan treden.
- Er moet een rechtstreeks meldnummer wordt ingesteld; bij klachten/meldingen moet direct actie worden ondernomen. Dat nummer moet bekend zijn bij iedereen in de buurt, niet alleen bij een handjevol betrokkenen. Melder dient geïnformeerd te worden over opvolging en afhandeling.
- Er moet vaker gesurveilleerd worden. Bewoners willen zien dat er politie in de buurt is en kennismaken met de netwerkagent.
- Bewoners pleiten er voor dat ook 's nachts bewaking en/of verpleging in het pand aanwezig is. Dat moeten mensen zijn die kunnen ingrijpen als er overlast voor de omgeving is/dreigt.
- Gemeente, IrisZorg en Karakter moeten informatie geven aan scholen in de omgeving.
- Er moet een oplossing komen voor de verkeersdruk en het parkeerprobleem. Kan het een 30 km buurt worden?
- Het verlichtingsplan voor de hele buurt moet bekeken worden en waar nodig moet verlichting in straten verbeterd worden.
- Het Leliepark moet beter verlicht worden, evenals de brandgangen tussen/achter de huizen.
- Stationbeheerder en beheerder BuitenSporig! moeten in het communicatietraject betrokken worden.

2 Informatie van scholen en organisaties in de buurt

In het gesprek met de vertegenwoordigers van scholen, kinderopvang en de FNV, kwamen vooral zorgen naar voren die de toekomst betreffen. Men heeft de indruk een informatie achterstand te hebben, wat tot grote onzekerheid en onrust leidt. Zo gaf men aan niet van het VER-traject (Quickscan) op de hoogte te zijn en ook over de vervolgstappen weinig of geen informatie te hebben.

Concrete punten die genoemd zijn (in willekeurige volgorde):

- Het Scheringpad is een onaangename steeg waar onplezierige zaken plaatsvinden.
- De vlak bij het pand aan de Beatrixlaan 25 gelegen Montessorischool maakt zich zorgen over de gemakkelijke bereikbaarheid van het schoolterrein. Het lage hekwerk aan de voorzijde van de school is gemakkelijk te overklommen (en op dit moment is het prikkeldraad kapot). Het achterterrein is weliswaar afgesloten met hogere hekwerken, maar deze zijn niet erg stevig en wie echt wil komt daar wel overheen. Achter het hoog opgroeiend groen kan men zich verstoppen.
- Rond de Prins Willem-Alexander school (Burg. Schullstraat) is te weinig verlichting (met name langs fietspad).
- Er bestaat angst dat het vestiging van de (poli)kliniek veel onbekende, onduidelijke figuren zal aantrekken.
- Er bestaat angst dat rond het pand handel in drugs en/of methadon zal ontstaan.
- Men voorziet ongewenste confrontaties tussen kinderen/scholieren in de buurt en cliënten van de (poli)kliniek. Met name de methadonpost roept zorgen op.
- Er bestaat onzekerheid over ingrijpen wanneer zich overlastproblemen zullen voordoen.
- Er zijn nu reeds verkeers- en parkeerproblemen in Scheeringalaan en Vilolierenstraat, deze zullen verergeren.
- Scholen en kinderopvang vrezen imagoverlies door de komst van de (poli)kliniek.

Er is grote behoefte aan betere informatie en veel meer overleg. Men stelt bijvoorbeeld de vraag om eens duidelijk voorgelegd te krijgen hoe een concrete dag van de activiteiten in de (poli)kliniek er uit zal zien.

De deelnemers aan het gesprek brachten diverse wensen en voorstellen naar voren. Deze hebben vooral betrekking op organisatie en communicatie, en in veel mindere mate op inrichting en beheer van de openbare ruimte:

- Primair is behoefte aan (meer) open communicatie.
- Men wil overleg over goede afstemming van schooltijden en openings-/werktijden in de (poli)kliniek. Men wil voorkomen dat scholieren worden geconfronteerd met cliënten en methadonverstrekking.
 - Men vraagt IrisZorg en Karakter om de methadonverstrekking over langere tijdsduur te spreiden, zodat concentraties voorkomen worden.
 - Indien sprake is van gebruik van een buitenruimte voor cliënten, wil men de tijden hiervan afstemmen op pauzes en begin- en eindtijden van school. Daarbij ook rekening houdend met naschoolse opvang en bijvoorbeeld gebruik van het Leliepark door kinderopvang.
- Men vraagt de (poli)kliniek vroeg te openen, zodat vroege cliënten niet rond gaan hangen.
- Men heeft behoefte aan afspraken op papier over optreden bij overlastproblemen. Voorstellen:
 - Stel een klachtennummer in, van waaruit direct actie wordt ondernomen.
 - Geef inzage in handelswijze bij meldingen van overlastproblemen/ calamiteiten (wie doet wat en is waarop aanspreekbaar).
 - Zorg voor intensief toezicht rond de Beatrixlaan en omgeving. Zeker in de eerste tijd na opening.
 - Stel een beheergroep in, waarin alle betrokkenen participeren, die de ontwikkelingen nauw in de gaten houdt en zorgt voor oplossingen bij problemen.

- Men verzoekt IrisZorg informatielessen te geven op scholen, voor ouders en kinderen.
- Parkeerprobleem moeten opgelost worden; ook hier kan afstemming van tijden helpen de piekdrukke te verminderen. Ander suggesties wezen in de richting van selectieve parkeervergunningen.
- Het punt voor methadonverstrekking zou in zicht van het politiebureau geplaatst moeten worden.
- De nis tussen FNV en Montessorischool moet rechtgetrokken worden.
- Het groen voor de Montessorischool moet gesnoeid worden (school samen met gemeente).
- Bovenstaande punten dienen geregeld te zijn en op schrift te staan, vóór ingebruikname van het pand.

3 Informatie van politie

Naar de mening van de politie gaat het om een rustige, gemoedelijke buurt. Er is weinig sprake van burenruzies, er doen zich weinig woninginbraken voor, en er is nauwelijks sprake van overlast of onveiligheidsproblemen. Ook de vele doorgangen, achterpaden etc. staan niet bekend als probleemplekken, met uitzondering van het Leliepaadje. In de brandgangen bij het Badhuisplein deden zich in het verleden problemen voor. Sinds deze zijn afgesloten zijn de problemen over.

Rond het station zijn bij de politie geen structurele problemen bekend, alleen incidenteel is wel eens sprake van 'ongewenste zaken'.

De cliënten die uit de regio komen en vanaf het station naar het huidige punt voor methadonverstrekking gaan (Tolhuisstraat), geven volgens de politie geen overlast. Enkelen zijn aan hun uiterlijk herkenbaar, maar niemand veroorzaakt problemen.

Het incidentenoverzicht dat uit de politieregistratie is gedestilleerd laat zien dat in de buurt sprake is van slechts een beperkt aantal aangiften.

De politie zal de meldingen en aangiftecijfers rond de Beatrixlaan 25, in de komende jaren nauwkeurig bijhouden.

Ook de politie ziet wel veel mogelijkheden om in de buurt rond te hangen. De politie heeft, na de informatieavond tegen enkele bewoners uitgesproken zelf ook nogal wat negatieve effecten van de komst van de (poli)kliniek te verwachten. Dat heeft bij de bewoners voor extra onrust gezorgd.

5 Aanbevelingen voor het vervolg

Wat tijdens de risicoanalyse primair naar voren komt, en in de workshop nogmaals besproken is, is dat er onder bewoners en onder vertegenwoordigers van scholen en organisaties in de buurt veel zorg bestaat over de komst van de (poli)kliniek. Twee aspecten staan centraal:

- 1 er is onrust omdat men het gevoel heeft een informatieachterstand te hebben en te weinig bij overleg en ontwikkelingen betrokken te worden;
 - 2 men verwacht dat de (poli)kliniek een enorme aanzuigende werking zal hebben op overlastgevers, rondhangende drugsgebruikers, dealers, etc.
- Beide punten betreffen vooral de gevoelde onzekerheid en onveiligheid. Primair moeten oplossingen daarvoor worden gezocht. Deze liggen vooral in het *organisatorisch en communicatief domein*.

Omdat er nu reeds op enkele plaatsen sprake is van feitelijke overlast (hangen, gebruiken) en omdat de buurt vreest voor toename hiervan raden we aan hieraan in beperkte mate oplossingen uit het *ruimtelijke domein* toe te voegen.

1 Organisatorisch en communicatief domein

Voor de aanpak van het eerste punt staan verschillende wegen open, die uit de workshop zijn voortgekomen. De aanbevelingen liggen in het verlengde van de intenties die betrokken instellingen al eerder kenbaar hebben gemaakt. DSP-groep ondersteunt deze punten.

- Intensiveer de communicatie met de buurt; maak hiervoor bij voorkeur een helder communicatieplan dat bekend is bij alle betrokkenen;
- Treedt in overleg met de betrokkenen uit de buurt om knelpunten en risico's op het gebied van organisatie, communicatie en beheer door te spreken en daarvoor samen oplossingen te bedenken. In hoofdstuk 4 zijn daaromtrent diverse wensen en voorstellen opgenomen.
- Stel een meldpunt (telefoonnummer) in voor overlastklachten en calamiteiten. Maak duidelijk wie wanneer bereikbaar is, welke opvolging op een melding volgt en hoe zaken worden afgehandeld (koppel dat ook terug). Pas de bereikbaarheids-tijden van het meldpunt aan aan de werktijden in de (poli)kliniek. Zorg dat iedereen in de nabije omgeving bekend is met het meldpunt/telefoonnummer.
- Stel een beheergroep in, die vinger aan de pols houdt, actief informatie uit de buurt verzamelt, binnenkomende klachten bundelt en samen oplossingen zoekt voor problemen. Het is belangrijk dit punt snel op te pakken.
- Houdt een goede incidentenregistratie bij. Politie, IrisZorg en Karakter hebben al aangegeven daarmee aan de slag te gaan/te zijn. Om eventuele maatregelen te treffen, moet het incidentenoverzicht zo duidelijk mogelijk aangeven waarover het precies gaat.¹

Noot 1 Het eerste incidentenoverzicht van de politie (rond Beatrixlaan 25) zal nog worden gescreend, omdat hierin nog incidenten zijn opgenomen die zich binnenshuis (en binnen de muren van het politiebureau) hebben voorgedaan. Een goede incidentenregistratie beperkt zich tot wat zich in de openbare ruimte en op buitenterreinen van privégrond voordoet (inclusief eventuele inbraken). Agressie op het politiebureau, huiselijk geweld en burenruzies vertroebelen het overzicht.

- Geef informatie aan scholen (kinderen en ouders) over activiteiten, beheerplan, maatregelen, etc. Organiseer zo mogelijk een informatiedag in de (poli)kliniek.

In de workshop zijn afspraken gemaakt over het instellen van een meldpunt en een beheergroep. IrisZorg, Karakter, gemeente en politie gaan hiermee aan de slag, in samenwerking met de buurt.

DSP-groep pleit er voor om alle afspraken schriftelijk vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld in een beheerplan, waarin voor iedereen duidelijk wordt wat de huisregels zijn, wat wel en niet mag rond het pand, wie waarvoor verantwoordelijk is en welke procedures in werking treden als overlast in de buurt ontstaat/dreigt. Voorstellen voor de inhoud hiervan zijn in hoofdstuk 4 benoemd.

Ook is het mogelijk om afspraken, procedures en verantwoordelijkheden vast te leggen in een beheersovereenkomst of overlastconvenant².

De buurt is bevreesd voor overlastgevend gedrag van cliënten van de (poli)kliniek. IrisZorg en Karakter achten de kans hierop echter zeer gering, gezien de ervaringen op de huidige locaties.

Minstens zoveel zorgen maakt de buurt zich over de aanzuigende werking van de (poli)kliniek. Dat roept veel onveiligheidsgevoelens op. Om tegemoet te komen aan de onrust hierover is het aan te raden het toezicht rond het pand in de eerste periode te intensiveren. DSP-groep kan zich in de behoefte van de buurt hieraan goed vinden. Politie, stadswachten en huismeester kunnen hierin samenwerken. Van belang is dat alle belangrijke tijden van de dag worden 'gedekt'. In de eerste tijd is het raadzaam de surveillance tijden niet al te strak op de werktijden af te stemmen, omdat in de beleving van de buurt 'aangetrokken personen' zich ook niet aan die tijden zullen houden. Als blijkt dat zich geen bijzonderheden voordoen, kan het toezicht na verloop van tijd worden bijgesteld.

Het rondhangen in de vele brandgangen, stegen, achterpaden etc. vormt een lastig punt. Op enkele plaatsen bestaat op dit moment feitelijke overlast. Handhaving is hier de primaire maatregel.

Omdat er op dit moment geen concrete aanwijzingen zijn dat de overlast door de komst van de kliniek zal toenemen lijkt het niet nodig veel ingrijpende fysieke maatregelen te treffen. In verband met al bestaande problemen, om mogelijke nieuwe problemen vóór te zijn, en als antwoord op de gevoelde onveiligheid is het echter wel aan te raden op enkele punten toch maatregelen te treffen. Deze zijn in de volgende paragraaf opgenomen.

2 Ruimtelijk domein

Het is niet mogelijk de stedenbouwkundige structuur met de vele doorgangen en achterterreinen integraal op de schop te nemen. In veel gevallen gaat het om privéterrein, waarop de gemeente ook niet zomaar in kan grijpen. Wel is het mogelijk dat gemeente en bewoners samen onderzoeken welke (haalbare en betaalbare) mogelijkheden er zijn om inritten en paden

Noot 2 Bij vestiging van een Sociaal Pension in Gouda werd daar bijvoorbeeld voor gekozen.

naar achtertuinen/-gebieden te verlichten en af te sluiten³.

Onderstaand zijn allereerst aanbevelingen geformuleerd voor het aanpakken van huidige problemen. Daarna volgen enkele aanbevelingen die meer preventief van aard zijn en tot doel hebben mogelijke overlast te voorkomen. Onderstaande punten betreffen het advies van DSP-groep, zoals ook besproken in de workshop.

De buurt

- Pas verlichting Leliepaadje en Scheringpad aan; zorg voor meer gelijkmatige verlichting. Afsluiten van de paden raden we af omdat het een goede doorsteek is, die de doorstroming (en dus sociale controle) in de buurt activeert. Het is mogelijk aan begin en eind van het pad met bordjes aan te geven dat drinken en blowen verboden is. Het geeft iedereen een duidelijk handvat om mensen weg te sturen. In combinatie met een hoger niveau van surveilleren kan de overlast worden teruggedrongen (handhaving). Als de politie dit (in de avonduren) onvoldoende kan bieden, kunnen wellicht stadswachten worden ingezet.
- Trek de rooilijn tussen FNV en Montessorischool recht, zodat de nis verdwijnt.
- Plaats (in overleg met bewoners) een hek bij de toegang tot particuliere terreinen aan de Violierstraat (achter politiebureau). Zo wordt de rooilijn rechtgetrokken en hebben passanten geen last meer van donkere gaten.
- Start overleg tussen FNV, Montessorischool en gemeente hoe het achterterrein van de school beter afgeschermd kan worden. Plaats zo nodig verlichting op dit terrein zodat zicht is op wat zich daar afspeelt. Repareer hekwerk rondom schoolterrein.
- Snoei de opgroeiende struiken en houdt deze laag (gemeente en school).
- Het herinrichtingsplan voor het Leliepark voorziet in extra (laag) groen. Dit vraagt om goed groenbeheer, teneinde de transparantie van het park te behouden. Alleen het pad dat beide delen van de Burgemeester Cambier van Nootenlaan met elkaar verbindt zal worden verlicht. Meer verlichting is niet wenselijk omdat te felle verlichting last voor omwonenden veroorzaakt. Overigens is het park zo klein dat hulp snel bereikbaar is en zicht, ook in donker, door straatlantaarns nog redelijk is. Het is aan te raden de beide ingangen in het verlengde van de Burgemeester Cambier van Nootenlaan niet recht in het verlengde hiervan te leggen, om fietsen door het park niet aan te moedigen. Voor rolstoelen en kinderwagens is het ook beter als de oversteek van de straat zo kort mogelijk is, en dus juist even voorbij de hoek wordt gelegd. Ten aanzien van blowen en deelen in het park is verhoogd toezicht wenselijk. Wellicht kunnen stadswachten hierin een rol vervullen.
- Goed groenbeheer is nodig om het afvangen van licht door breed uitgroeiende bomen te voorkomen (bijvoorbeeld Begoniastraat).
- De door de buurt verwachte toename van de parkeerdruk vraagt om een antwoord van de gemeente. Een deel van de verkeersbewegingen in de Scheeringlaan e.o. heeft te maken met halen en brengen van leerlingen.

Noot 3 In Gouda heeft de gemeente bijvoorbeeld recent een initiatief genomen om dit met bewoners te onderzoeken, waaruit een informatieve brochure (stappenplan, juridische aspecten, concrete producten, etc.) en een startsubsidie is voortgekomen, waarmee bewoners aan de slag kunnen gaan. Dit project stond overigens geheel los van het in noot 1 genoemde Sociaal Pension.

Zowel IrisZorg en Karakter, als de school, kunnen zich te beraden op mogelijkheden het autogebruik te beperken.

De gemeente heeft in de workshop aangegeven dat op de volgende onderwerpen actie ondernomen wordt:

- de verkeers- en parkeerdruk in Scheeringlaan en Vilolierstraat wordt onderzocht en zo nodig worden passende maatregelen getroffen;
- de openbare verlichting in de hele buurt zal nader worden onderzocht en zo nodig wordt een nieuw/aangepast verlichtingsplan opgesteld; benoemde punten zullen bijzondere aandacht krijgen;
- stadswachten zullen, in elk geval in de eerste periode, extra rondes in de buurt lopen;
- het terrein van de Montessorischool zal worden aangepakt.

IrisZorg is bereid, zeker in de eerste periode, buiten rond het pand toezicht te houden. Rondhangende personen worden weggestuurd. Ook de politie zal de situatie (zeker in de eerste periode) goed in de gaten houden en als overlast blijkt een project starten voor extra surveillance.

Het pand en het terrein Beatrixlaan 25

Het ontwerp voor de aanpassingen aan het pand en het terrein zijn nog niet bekend. Hiervoor legt DSP-groep de volgende aanbevelingen voor.

- Situeer de receptie bij de hoofdentree zodanig dat goed zicht is op het terrein vóór het pand.
- Zorg dat vanuit het pand ook zicht is op het achterterrein.
- Ontwerp de inrichting van het voorterrein zodanig dat meer helderheid ontstaat over territorialiteit. Markeer de overgang tussen het terrein van de politie en het terrein van de (poli)kliniek. Dit hoeft niet persé de vorm van een hek te hebben; zonerings kan ook worden verkregen door verschil in bijvoorbeeld bestrating en beplanting.
- Markeer ook duidelijk de overgang tussen openbare ruimte (de straat) en het eigen terrein van het pand. Verwijder het paadje dat rechtstreeks van het pand naar de straat loopt; concentreer in- en uitgaan op één ingangspunt. Dat maakt de scheiding tussen openbaar- en privé gebied duidelijker.
- Plaats tussen het voorterrein en de straat (stoep) een zichtbeperkende groenvoorziening, bijvoorbeeld in de vorm van een haag, zodat passanten en cliënten hun eigen weg kunnen gaan.
- Zie af van het situeren van de methadonpost aan de zijkant van het pand (Scheerlinglaan). Hierop is weinig sociale controle mogelijk.
- Ook het achterterrein zal waarschijnlijk worden heringericht. De bestemming zal deels parkeren van auto's en fietsen zijn. Als hier een buitenruimte voor cliënten wordt gemaakt, plaats die dan zo dicht mogelijk van de weg af. Beperk ook aan deze kant het zicht op het terrein door het plaatsen van een haag of andere vriendelijk ogende afscheiding. Doel: het realiseren van een naar binnen gerichte ruimtelijke inrichting.
- Plaats vriendelijke verlichting op het terrein (bijvoorbeeld lage armaturen), aan voor- en achterzijde, zodat zichtbaar is wat zich daar afspeelt.
- Om het zicht vanuit het pand naar de overburen te beperken kunnen hoge bomen worden geplaatst. Gezien de beperkte ruimte kunnen hiervoor bijvoorbeeld smal/kegelvormig groeiende bomen worden gekozen (fastigiaten).

- IrisZorg en Karakter zijn voornemens cameratoezicht in te zetten. Vooraf dient goed te worden doordacht wat het doel hiervan is, wie wanneer de beelden afleest (mag lezen) en waar en hoelang beelden bewaard worden (en met welk doel). Cameratoezicht mag niet zomaar op de openbare weg worden ingezet. Op eigen terrein gelden minder stringente bepalingen.

Bijlage 1 Betrokken instellingen/personen

Mw. N. Smits, coördinator Integrale Veiligheid, gemeente Tiel
Mw. M. van der Linde, regiomanager Rivierenland, IrisZorg
Dhr. M. Schoot, teamleider Polikliniek, Karakter
Mw. M. Oostveen Mandemaker, medewerker afdeling Analyse, politie Tiel
Mw. H. van Haaften, netwerkagent Tiel-Centrum, politie Tiel
Bewonersvertegenwoordiging uit de buurt (klankbordgroep)
Vertegenwoordiging van scholen: Montessorischool, Cambier van Nooten-
school, Prins Willem-Alexander school
Vertegenwoordiging van Kinderopvang Rivierenland
FVN

Bijlage 2 Basiscriteria sociale veiligheid

Of een situatie sociaal veilig is en/of aanleiding voor overlast geeft, kan door allerlei factoren worden bepaald. DSP-groep hanteert vier criteria die deze factoren samenvatten:

- zichtbaarheid
- toegankelijkheid/bereikbaarheid
- attractiviteit
- zonerings/markering

De beoordelingscriteria zijn afgeleid van de basiscriteria voor sociale veiligheid die door Van der Voordt en Van Wegen⁴ zijn opgesteld en door DSP-groep verder bewerkt, op grond van ervaring en nieuwe inzichten.

- *Zichtbaarheid*
Gebruikers van een gebied kunnen de omgeving overzien en hebben het gevoel dat andere aanwezigen hen kunnen zien. Goede zichtlijnen en verlichting vormen hiervan een onderdeel. Mensen voelen zich hierdoor veiliger en personen met kwaad in de zin worden geremd in hun kwade plan (dat is tenminste het idee). Nissen, donkere stegen, kronkelige paden, zones zonder zicht, e.d. worden dan ook zo veel mogelijk vermeden.
- *Toegankelijkheid/bereikbaarheid*
Duidelijke routing met goede oriëntatiemogelijkheden is belangrijk voor een positieve beleving van een gebied. Het gebied moet voor zijn gebruikers goed toegankelijk zijn, maar indien nodig wordt de toegankelijkheid (voor onbevoegden) beperkt. Mensen moeten in geval van nood weg kunnen komen (alternatieve route/uitgang), maar tegelijkertijd is het niet de bedoeling dat die alternatieve routes door kwaadwillenden worden gebruikt. Dat vereist een zorgvuldige afweging. Tevens is goede bereikbaarheid voor politie (tevens surveilleerbaarheid) en andere hulpdiensten van belang.
- *Attractiviteit*
Schoon, heel, zorgvuldig gekozen materialen en kleuren en prettige verlichting dragen bij aan een veilig gevoel. Daarnaast moet de inrichting tegemoet komen aan de praktische behoeften van de gebruikers. Al deze kenmerken dragen bij aan een veilig gevoel bij de gebruikers. Daarnaast is de factor 'menselijke maat' van belang. Hoge en brede gebouwen en brede lanen bijvoorbeeld kunnen mensen op straat een nietig gevoel geven en dat gaat ten koste van de beleving van veiligheid.
- *Zonering/markering*
Voor zowel gebruikers/bezoekers als voor beheerders moet duidelijk zijn wat de status van een gebied is (privé-eigendom, semi-privé, semi-openbaar of openbaar bezit), zodat duidelijk is wie waar toegang heeft en welk gedrag verondersteld wordt. Hier hoort ook bij dat duidelijk dient te zijn wie voor toezicht, beheer en onderhoud verantwoordelijk is. Dit hangt gedeeltelijk samen met toegankelijkheid.

Noot 4 D.J.M. van der Voordt en H.B.R. van Wegen, 'Sociaal veilig ontwerpen, Checklist ten behoeve van het ontwikkelen en toetsen van (plannen voor) de gebouwde omgeving', Delft, 1990. Deze checklist is een uitwerking van een uitgebreide studie (uitmondend in een proefschrift) over sociale veiligheid in de openbare ruimte. Deze studie en de checklist gelden nog steeds als standaardwerk; DSP-groep werkt op dit moment aan de actualisering van de checklist.

- *Sociale setting*

Bij het vestigen van bijzondere voorzieningen voegen we het criterium 'afwezigheid conflicterende functies' toe. Het gaat om functies die een aanzuigende/aanjagende werking op de doelgroep van de voorziening kunnen hebben, dan wel tot ongewenste confrontaties kunnen leiden. Dit zou zo veel mogelijk vermeden moeten worden.